

Kerstpreek

God ziet naar ons om

Al eeuwenlang heeft de kerk de geboorte van Jezus bezongen en verbeeld via toneelspel, spektakel en op schilderijen. Van die geboorte in een armetierige stal, met Jozef en Maria, os en ezel, met herders en engelen, en drie koningen en een ster, van een moordzuchtige koning Herodes, en een oppermachtige keizer Augustus, is een hemelse vrede uitgegaan. Het boezemt de hoop in dat het met de wereld goed zal komen. Dat geboorteverhaal heeft door alle tijden heen om een plaats in ons leven gevraagd, dat door de dagelijkse gang van zaken wordt opgeslokt, opgeschrikt en gehinderd. Nauwelijks bezieling meer, moedeloosheid, extra steun van 80 eurocentjes als inkomensverhoging, armoede en gezondheids crises, oorlogszuchtige tanks aan de grens met Oekraïne en mensen in schamele tentjes bij het Kanaal, droogte op de akkers elders, kerken dicht. De vraag die velen terecht stellen is: 'In wat voor een wereld leven wij?' Wij wachten al eeuwen op een verlossend antwoord dat de tragiek van ons bestaan, het gebrek aan medemenselijkheid en gemeenschappelijkheid eindelijk eens aan banden legt. Het Kerstfeest is een verkondiging. Van soberheid in plaats van overdaad, van verstillings in plaats van kabaal, van kwetsbaarheid in plaats van oppermachtigheid; en van een nieuw begin in plaats van een aflopende zaak. De geboorte van Jezus is ruimte maken voor goed nieuws. Via hem ziet God naar de wereld om, want Hij verheugt zich in ons mensen. Niet om wat er door ons wordt aangericht of wat wij elkaar aandoen. Zijn vreugde over ons is geworteld in zijn tomeloze liefde. Gods liefde is een geschenk dat een nieuw begin mogelijk maakt. Zijn liefde drukt zich uit via andere wegen dan onze wegen van goede intenties die al vroeg in de kiem gesmoord worden, of van mooie beloftes die nog wachten op een vervulling. Het kan allemaal anders. Hoe? Dat ontvouwt ons het Kerstevangelie volgens Mattheus. Gods ware liefde loopt langs drie andere wegen. Wegen die ons vreemd voorkomen, maar wel moed en vertrouwen geven.

Drie andere wegen

Allereerst is er Jozef. Het moet een zware dobber voor deze rechtvaardige man zijn geweest dat zijn Maria al in verwachting is, maar niet van hem. Hij heeft alle redenen om Maria voor de rechter te slepen wegens echtbreuk, maar dat doet hij niet. Jozef komt de leefregels van het joodse geloof serieus na. Maar hij wil haar niet opofferen aan een openbare bespottings en haar laten stenigen. Daarmee negeert hij een rechtsregel die feitelijk voor hem opkomt, maar hij neemt een eigen besluit. Hij overweegt haar een echtscheidingsbrief mee te geven, zodat zij allebei weer vrij zijn en hij er niet van beticht wordt met een overspelige vrouw te trouwen. Want dat maakte volgens de mores van destijds ook van hem een overspelige. En daarmee voorkomt hij dat er een rechtszaak van gemaakt wordt. We zien hier dat Jozef een andere weg bedenkt om tussen de publieke opinie en de liefde die hij voor Maria is blijven voelen, heen te manoeuvreren. Hij is niet uit op schade en schande. En dat tekent zijn integriteit.

Het tweede punt. Met die echtscheidingsbrief is het zover niet gekomen. Via een andere weg laat God Jozef weten, dat hij niet bang hoeft te zijn Maria bij zich te nemen, want het kind dat zij draagt is verwekt door de heilige Geest. Hier lopen wij al eeuwen op vast. Hoe kan dat? Wij weten dat vrouwen tegenwoordig zwanger kunnen worden via in-vitrofertilisatie. Dat mogen we gerust ook een andere weg dan de meest gangbare van de menselijke gemeenschap

noemen, maar zo'n verklaring zou Maria toch niet zo uniek hebben gemaakt. God kwam over haar zoals iemand zijn geliefde bemint. Dat Maria zwanger is door Gods Geest, wil iets uitdrukken, dat God bemoeienis heeft met ons mensen. Dat Hij met zijn liefde betrokken is op ons leven en daarvan deel wil uitmaken. Dat zijn liefde gestalte krijgt in ons mensen. En in het bijzonder in een kind dat geen andere boodschap zal uitdragen dan te bevrijden van zonden. Dat er via hem zwaarden tot ploegscharen omgesmeed worden, en speren tot snoeimessen omgebogen is symbolische taal voor de oorlog en wat daar allemaal in meespeelt aan ellende, niet meer leren. Dat er geen scheiding meer zal zijn tussen volkeren, religieuze afkomst en rangen en standen. Dat er via dat ene kind een begin gemaakt wordt van Gods nabijheid onder alle mensen. Dat de naam Jézus krijgt, ook wel Immanuel, oftewel 'God met ons'. De weg die hij ging, gaat in tegen alle andere wegen van overdaad, kabaal, oppermachtigheid en afgrond. Hij legde een andere weg af van soberheid, verstillings, kwetsbaarheid en nieuw begin.

Het derde waar de andere weg bij Mattheus uit blijkt, zijn die drie wijzen op zoek naar dat kindje, waar ze via navraag en een ster zullen aankomen. Maar niet zonder dat zij eerst door de Romeinse koning Herodes gebriefd zijn hem nauwkeurig verslag te doen van dat kind dat al de reputatie van koning der Joden heeft. Jaloers natuurlijk en dat op een kind. Zij hebben aan dat kind koninklijke geschenken gegeven, goud, wierook en mirre geschonken, maar aan Herodes hebben ze geen boodschap. En net als bij Jozef worden ook de wijzen er via een droom op gewezen langs een andere route huiswaarts te keren. Wij hebben nooit meer wat van hen gehoord. Wij weten alleen dit, dat zij een andere weg bewandelden dan de lanen der overwinnaars, en dat zij ruim baan hebben gemaakt voor een nieuwe tijd die breekt met oude regimes.

Mensen van een andere weg

Wie zijn wij? Wij weten dat de allereerste volgelingen van Jezus 'mensen van de weg' worden genoemd. Dat is niet de Stationsweg in het menniste Gorredijk van weleer, de Aengwirderwei in Tjalleberd, of de Kerkstraat en de Vermaningstraat in Heerenveen, maar dat zijn de mensen die sinds 1762 (en veel eerder) op de hoek van die straten bijeenkomen. Dat zijn de mensen, die evenals alle andere mensen in die traditie, met Jozef en de drie koningen een spoor hebben getrokken dat zonder ingrijpen van boven de ploegschaar weer een zwaard wordt, en het snoeimes een speer. Dat zijn de mensen die zich met een vreugdeboodschap door een wereld heen slepen die maar niet geestelijk wil worden. Dat zijn de mensen die in de geboorte van Jezus het beste regeerakkoord aller tijden zien belichaamd dat God de wereld gegeven heeft. Dit kerstevangelie gaat over u en mij, over ons en wie het maar wil horen. God kwam over Maria. Hij overkomt ook ons. Wij zijn maar voor een tijd een plaats van God. (naar het gedicht 'Deïsme' van Gerrit Achterberg)

